

Eşcinselliğe Dinlerin Ve Toplumun Bakışı

Kasım KIRMIZI*

*İ.Ü Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü 4.Sınıf Öğrencisi, İstanbul

Özet

20. yüzyılın sonlarında, İslam tarihinde ilk defa olmak üzere bazı Müslümanlar, İslam'ın eşcinselliği yasaklamayıp onayladığını iddia etmeye başladılar. Onlara göre, Kuran-ı Kerim ve hadis-i şeriflerdeki verilerden yola çıkarak eşcinselliğin haram/günah olduğunu söylemek mümkün olmadığı gibi, naslar eşcinselliği tanımakta ve daha da önemlisi meşru görmektedir. Yani bazı Müslümanların eşcinsellik algısında, klasik/geleneksel kabullerle kıyaslandığında, son derece çarpıcı değişimlerin olduğu gözlenmektedir(Korkmaz Arif,2010). Bu çerçevede bu yazında, İslam dininin eşcinselliğe bakışını yansıtan hükümler incelenip günümüz değişimleri ele alınacaktır. Musevilik ve Hristiyanlık hükümleri incelenip eşcinselliğin dönüşümü ve değişimini tahlil ederken dinlerin eşcinselliğe bakışı irdelenecektir.

Toplumun eşcinselliğe bakış açısını incelerken, Türk toplumunun eşcinselliğe olumsuz yargı kalıpları taşıdığı fark edilmiştir. Bununla beraber heterojen toplumlarda herkes kendi kültürünü korumaya ve aktarmaya çalışmakla, kendi gibi olmayan bireylere sosyal ayrımcılıkta bulunmakta ve toplum yaşamında mücadele etmesi gereken zorluklar yaratmaktadır. Eşcinsel bireylerin yaşadıkları zorluklar ve sosyal dışlanma da makalemiz de irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eşcinsellik, Lezbiyen, Gey, İslam'da Eşcinsellik, Yahudilik'te Eşcinsellik, Hristiyanlık'ta Eşcinsellik

Giriş

Endonezya'nın başkenti Cakarta'da 27 Mart'ta düzenlenen Endonezya Dinler ve Barış Konferansı'nda "Eşcinsellik İslam'da caizdir" fetvası veren İslam uzmanları, inancın eşcinseli olmadığını, eşcinselliğin Allah'tan geldiğini ve bu yüzden doğal olduğunu söylemektedir. Bu açıklamalarla beraber geleneksel dini kuralların kültürel, sosyal, siyasal ve teknolojik gelişmelere cevap verme konusunda yetersiz kaldığı, küreselleşme ve sekülerleşme bağlamında İslam uzmanlarının eşcinsellik üzerine eğilmelerini ve araştırma yapmalarını zorunlu kılmıştır. Eşcinsellik ve İslam üzerine ortak tema içeren Gayislam blog sitesi İslami kesimde eşcinselliğe farklı yaklaşımların ortaya çıktığını göstermektedir. (<http://gayislam.blogspot.com.tr/>). Avrupa'nın birçok ülkesinde eşcinsellere yönelik hakların verilmesiyle birlikte gözler İslam ülkelerindeki eşcinselliğe bakışa ve bu ülkelerdeki eşcinsel olan bireylere verilen hakları sorgulamaya itmiştir. Gelecek yıllarda taleplerin artmasıyla birlikte İslam uzmanları dini kuralları korumaya yönelik atılıma geçecektir. Bunun sonuçları ayrı bir araştırma konusu olup reformist değişimlerin dinler üzerindeki etkileri ve/veya bireylerin dinler üzerindeki etkisi günümüz toplumunun ve sosyal bilimlerin oldukça eğildiği konulardan bir tanesidir. Araştırmanın ilk bölümünde eşcinselliğin tanımı, farklı açılardan incelenişi ve dinlerin eşcinselliğe bakışı ele alınacaktır; Musevilik, Hristiyanlık ve İslamiyet dinlerinin kutsal kitaplarındaki hükümler incelenip dinlerin eşcinselliğe bakış açısı değerlendirilecektir.

Toplumun eşcinselliğe bakış açısını incelediğimiz ikinci bölümde ise toplumsal hoşgörünün Türk toplumunda tezahürlerine ve ötekileştirilmiş gruplar içinde olan eşcinselliğe uygulanan sosyal ayrımcılık ve karşılaştıkları sorunlar irdelenecektir.

Eşcinsellik Nedir ?

Eşcinsellik genel bir ifadeyle aynı cinsiyetteki insanların birbirine duygusal, cinsel, bedensel ve ruhsal açıdan ilgi ve yakınlık duyması olarak tanımlanabilir.

Eşcinsellik, aynı cinsten iki kişinin cinsel ilişkide bulunmasıdır. Eşcinsellikte doğuştan gelen kalıtsal bir

faktörün rol oynadığını ileri sürenler olduğu gibi, bunun kazanılmış bir perversion biçimi olduğunu ileri sürenler de vardır.(İnceler, Tarih Yok)

“...karşı cinsiyetten olanlara cinsel ve duygusal ilgi duyan kişilere ‘heteroseksüel (heterosexual)’; kendi cinsiyetinden olanlara cinsel ve duygusal ilgi duyan kişilere ‘eşcinsel (homosexual)’ ve her iki cinsiyetten olanlara da cinsel ve duygusal ilgi duyan kişilere ‘biseksüel (bisexual)’ denmektedir. Erkek eşcinseller için, daha çok, ‘gey (gay)’ ve kadın eşcinseller için ‘lezbiyen (lesbian)’ kavramları kullanılır. ‘Homofobi (homophobia)’, eşcinsellere karşı düşmanlık ve nefret beslemek anlamına gelirken; bu kavramın zıddı olan ‘homofili (homophilia)’, eşcinsellere karşı sempati beslemek demektir. “Travesti (transvestite)” kavramı, daha çok, karşı cinsiyetten olanlar gibi giyinen kişiler için; ‘transseksüel (transsexual)’ kavramı ise, kendini karşı cinsiyetten olanlar gibi hisseden ve karşı cinsiyete dönüşmek isteyen kişiler için kullanılır. Pek çok travesti, aslında heteroseksüel iken; transseksüellik, eşcinselliğin ileri bir formudur. ‘Erdişi’ ya da ‘hermafrodit (hermaphrodite)’, her iki cinsiyetin karışımı olan bir cinsel kimliğe sahip olan kişiler için kullanılır. İslami literatürdeki ‘livata’ kavramı, erkek eşcinselliğini (‘gey’liği) ve ‘sihak’ kavramı, kadın eşcinselliğini (lezbiyenliği) ifade ederken; ‘hünsa’ kavramı, ‘erdişi/hermafrodit’ kavramına ve ‘muhanne’ kavramı ise, daha çok, ‘travesti’ ve ‘transseksüel’ kavramlarına benzemektedir. (Korkmaz Arif, 2010).

Bedensel koşullar ve ruhsal eğilimler uyumlu olunca bireyde iki cinsiyetten birine ait olduğu bilinci doğar. Cinsel kimliğin gelişmesinde cinsiyet rolleri önem taşır. Fakat, cinsel kimliğin gelişimi bireyin psikoseksüel gelişmesiyle yakından bağlantılıdır. Psiko-seksüel gelişimin fallik fazında (3-5 yaş arası) çocukta ana-babadan biriyle özdeşleşme ve normal bir cinsel kimlik çekirdeği yerleşir. Bundan sonra dördüncü dönem latent dönemidir (6-13 yaş arası). Bu dönemde çocuklar kendi hemcinslerine yakınlaşırlar. Bu dönemde çocuk ana-babasından başka, diğer yetişkin insanlarla özdeşleşmeye ve kendi cinsiyetiyle ilgili toplumsal rolleri benimsemeye başlar. Bu dönem sağlıklı ve uyumlu geçi-rilmezse, içgüdüsel dürtüler denetim altına alınmazsa öğrenme ve beceri kazanma yetenekleri de gelişmez. Beşinci faz, Genital faz dediğimiz dönemdir (13-22 yaş arası). Daha önceki dönemlerde görülen cinsel nitelikli çatışmalar tekrar canlanırlar, bireyi bir çözüme ulaştırma ve

doyum sağlama yönünde zorlarlar. Sağlıklı bir çözüm yolu bulunmazsa eşcinsellik gibi türlü davranış bozuklukları ortaya çıkabilir. Eğer birey genital fazı başarı ile atlatamazsa cinsel kimlik bunalımına düşer ve bu bireyler insanlararası ilişkilerinde başarısızlığa uğrar, sürekli çevresinden kaçır ve bunılır. Toplumsal işlevlerini ifa etmede de başarısızlığa düşerler. Bunların sosyal yaşantılarına genellikle problemlidir. (Özğür, s.339).

Dr. David Rauben "Cinsel Düzen" kitabında homoseksüellik için şöyle diyor: "Kimse bir homoseksüel olmağa karar vermez. Homoseksüellik kendiliğinden oluşur. Henüz başlamakta olan homoseksüel (kız ya da erkek) cinsel yolun kavşak noktasındadır. Bazıları yaşamı bir homoseksüel olarak yükümlenmeye bu kavşak noktasındayken karar verir, çoğunluğu için karar vermek zordur." (Rauben, 1975, akt., İnceler)

Eşcinselliği daha geniş bir şekilde anlamak için onu antropolojik, sosyolojik, psikolojik ve biyolojik açıdan ele almak gerekmektedir.

Antropolojik Açıdan Eşcinsellik

Eşcinsellik her kültürde aynı şekilde tezahür etmemiştir. Her kültür farklı bakış açısına sahiptir. Her kültürde ayıplanan bir şey olarak görülmemiş ve hatta bazı kültürlerde zorunlu katılmaya kadar gidilmiştir. Bu konuda kültürlerin tavrı zamanla değişime de uğramıştır. Sözelimi, Antik Yunan'da eşcinsellik ya da o zamanki tanımıyla oğlancılık, "topluma kabul edilme kuralıydı". Erişkin erkeğin genç erkekle eşcinsel birleşimi, erişkinin sperminin gence erkeklik aktarması olarak kabul ediliyordu.(Quignard, 2001, s.14) Oysa Romalılar için özgür bir erkeğin edilgin olan tüm davranışları edep dışı sayılmaktaydı. Erdem, cinsel güce yani iktidarı elinde bulundurmaya, etkin olmaya eşitti. (Quignar, 2001, s.16) Antik Yunanla birlikte birçok kültür ve uygarlıklarda da bunların olduğu düşünülmektedir. Ancak batı toplumlarının dünya genelinde izlediği sömürge politikasıyla gittiği birçok toplumda Hristiyanlığı yaydığı için eşcinsellik algısı değişmiştir.

Sosyolojik Açıdan Eşcinsellik

Toplumun genel olanına aykırılık durumu eşcinsellerin toplumdan dışlanmasına neden olmaktadır. Eşcinseller dışlanmaları sonucu kendilerine ait alt kültürler oluşturmaya çalışmaktadırlar. Bu alt kültürler dışarıda gizli tutulacak bir dile sahiptir. Kendilerine özel giyim, konuşma, kelime, hareketler vardır. Hatta kendilerine ait belirli özel yerleri buluşma mekanları vardır. Bunlar kafeler, restaurantlar, kulüpler, dernekler, sokaklar, parklar vardır.

Eşcinsellerin kimlik oluşturma süreci onlar için büyük problemdir. Bu süreçte toplumun genelinde farklı olmalarından dolayı zorluğa düşmektedirler. Toplumda kabul görmüş kesimin kısılcığında kalmaktadırlar. Eşcinseller hem kendilerince hem de toplum içinde kimliksel kabul görme problemi yaşamaktadırlar. Eşcinsellik kimliği birey için zor kabul edilen ve problemlili bir kimliktir. Çünkü birey psikolojik olarak çoğunluğun kurallarından farklı olmanın keşfiyle, toplumca ve kendisi gibi olan bireylerle tanışmanın kabul ve reddiyle bir karmaşaya düşmektedir.

Psikolojik Açıdan Eşcinsellik

Psikolojik yönden eşcinsellik, kişinin biyolojik ve genetik nedenlerinin yanında kişinin çocukluk döneminde yaşadığı ilişkiler ve tecrübeler sonucunda cinselliği konusunda tercihte bulunmasıdır. Örneğin çocukluk çağında kişinin vücudu erkek olmasına rağmen normalden fazla östrojen hormonu salgılayan birisi taciz veya tecavüze uğrarsa tercihini kadınlıktan yana kullanabilir. Çünkü kişi erkek olmasına rağmen kadınları üretilen kadınlık hormonundan dolayı arzulayamaz ve erkeklerin kendisine ilgi gösterdiğini düşünür ve kadın olma yönünde olma yönünde kararını verebilir. Eşcinsel kişilerin tercihini yapmalarında taciz veya tecavüze uğramaları baz alınamaz. Çevresinde hoşuna giden erkek veya erkekler varsa sonuç yine aynı olabilir.

Biyolojik Açıdan Eşcinsellik

Bazı kişilerin cinsiyet hormonları normal olmayan seviyede salgılanabiliyor ya da cinsiyet organları farklı bir gelişme göstermiş olabiliyor. Bunun sonucunda genetik açıdan erkek olan birisi östrojen hormonunun fazla salgılanmasıyla kadınsı duygular hissedebiliyor ya da eğilimler gösterebiliyor. Ancak bunun tam tersi bir durum olarak kadınlarda da aynı durumlar mevcuttur. Cinsiyet organlarının gelişiminde kişi de salgılanan cinsiyet hormonları etkilidir. Bu durumda kişiler cinsiyet tercih etme durumuna gidebiliyor. Ancak herhangi bir tercihe gitmeyip asekseüel ya da biseksüel olabiliyorlar. Ama bedeni erkek bedeni olup kadınlık hormonu fazla salgılanan kişiler cinsiyette değiştirebiliyor. Buna da transeksüel adı verilmektedir.

Dinlerde Eşcinsellik

Yahudilikte eşcinsellik, Tevrat zamanına kadar dayanır ve Tekvin ile Levililer kitaplarında bahsedilir. Tekvin, Sodom ve Gomora'nın Tanrı tarafından yıkıldığını anlatır. Levililer kitabında ise erkeklerin (birbirleriyle) cinsel ilişkiye girmesi yasaklanmış ve bu eylem tiksiniç bir hareket olarak sınıflandırılmıştır. Erkeklerin eşcinsel hareketinin cezası Yahudi kurallarınca idamdır fakat Halaha mahkemeleri Kudüs Tapınağı'nın yokluğunda bu kararı uygulayamamaktadır.

Bu konu Yahudi mezhepleri arasında tartışmalara konu olmuş ve daha fazla mezheplere bölünmeye sebebiyet vermiştir. Geleneksel olarak Yahudilikte, Yahudiliğe aykırı cinsel ilişkiler eşcinsellik olarak algılanmaktaydı; bu görüş Ortodoks Yahudilikte hala hakimdir. Öte yandan, Yeniden Yapılanmacı Yahudilik ile Reformist Yahudilik bu görüşe katılmayıp eşcinsel ilişkiye izin vermektedir. Bu konuda Aralık 2006'ya kadar Ortodoks görüşü benimseyen Tutucu Musevilik akımında bu tarihten sonra fikir ayrılıkları ortaya çıkmıştır; bazı görüşlere göre eşcinsel ilişkiye izin verilebilmesine rağmen bazı cinsel hareketlerin uygulanması yasaktır.(<http://tr.wikipedia.org>)

Hristiyan(Katolik ve Ortodoks) literatüründe kesin bir dille reddedilen eşcinsellik haram olarak kabul edilmektedir. Yaratılış 19:1-13; Levililer 18:22; Romalılar 1:26-27; 1 Korintliler 6:9 pasajlarında eşcinsellik Tanrıyı inkar ederek O'na itaatsizlik etmenin bir sonucu olarak görülmektedir. İnanca göre Tanrı insanları içlerinde homoseksüel arzularla yaratmaz. Dolayısıyla eşcinselliğin insanların kendi seçimleriyle olduğu kabul edilmekte ve doğuştan gelmeyen (Fitri olmayan) sapkın bir eğilim olarak kabul edildiği görülmektedir. (Kutsal-kitap,2011)

Geleneksel Yahudi kural ve değerlerinin kaynağı olarak Yahudiliği yansıtan Tanah'ın ilk beş kitabı olan Tevrat, geleneksel bakış açısına göre eşcinsellikten iki kere bahsetmektedir.

“Kadınla yatar gibi bir erkekle yatma. Bu iğrençtir.”(Tekvin 18:22)

“Bir erkek başka bir erkekle cinsel ilişki kurarsa, ikisi de iğrençlik etmiş olur. Kesinlikle öldürülecekler. Ölümü hak etmişlerdir.”(Levililer 20:13)

Musevi literatürüne göre de eşcinsellik kabul edilemez olarak değerlendirilmektedir. Kesin bir şekilde haram olduğu kabul edilen eşcinsellik sert bir üslupla reddedilmektedir. (Kutsal-kitap, 2011)

İslami literatürde eşcinsellikle ilgili konular, genellikle, evlilik dışı cinsel ilişkiler ile din ve ahlak ölçülerine uymayan her türlü aşırılıkları ifade eden fuhuş, erkekler arasındaki eşcinsel ilişkiyi ifade eden livata, kadınlar arasındaki eşcinsel ilişkiyi ifade eden sihak ve çift cinsiyetli veya cinsiyeti belirsiz kimseler için kullanılan hünsa kavramları etrafında oluşan bir literatür çerçevesinde ele alınmıştır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, İslami literatürde ‘fuhuş’ kavramı genellikle, “bir kadının evlilik dışında meslek edinerek veya başta para olmak üzere herhangi bir karşılık gözeterek vücudunu bir erkeğin cinsi tatminine sunması” anlamına gelse de; bu terimin çok daha geniş bir kullanım alanı bulunmaktadır ve “erkeğin erkekle ve kadının kadınla olan cinsi münasebetleri” de fuhuş kapsamına girmektedir (Günay Tümer, “Fuhuş – İslam Öncesi Dönem”, TDV İslam Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 1996, c. XIII, s. 209).

İslam literatüründe eşcinsellik, *lûtilik* ve *livâta* olarak adlandırılmaktadır (Hâdimi, 1994: 299). İslamiyet’in Kutsal Kitabı Kuran-

ı Kerim’de Mearic Sûresinin 29, 30 ve 31. ayetlerinde ve Nûr Sûresinin 6. ve 7. ayetlerinde; nikahlı eşler ve sahip olunan cariyeler dışındaki bütün cinsel ilişkiler haram kılınmakta, dolayısıyla “lûtılık” olarak adlandırılmaktadır (Özbek,1987: 568-349). Aynı şekilde Lût Sûresinde erkekler arası ilişkileri kınayan ve yasaklayan bir çok ayet bulunmaktadır. Kuran-ı Kerim’de eşcinselliğin kesin olarak yasaklandığını ve bu tür bir cinsel ilişkinin “livatalık” olacağını bildiren en kesin yargı, Âraf Sûresinin 80 ve 81. ayetlerinde görülmektedir.

"Lût'u gönderdik. Milletine "Sizden önce dünyada hiç kimsenin yapmadığı kötülüğü mü yapacaksınız? Çünkü, siz kadınları bırakıp erkeklere yaklaşıyorsunuz. Doğrusu, hayasızlıkta çok aşırı giden milletsiniz..." demişti. Kavminin cevabı sadece "onları şehrinizden çıkarın, güya onlar temiz kılmaya uğraşan insanlarmış" demek oldu. Lût'u ve en yakınlarını kurtardık, yalnız karısı kurtulmadı ve geride kalanlarla helak oldu. Onlara yağmur gibi taş yağdırdık. Bak da gör suçluların durumunu" Araf Suresi, 80-84 Ayetler (GÜNEŞ BİLİM ARAŞTIRMA KURULU, Kur'an-ı Kerim Türkçe Meali, Araf Suresi, 80-84 Ayetler).

“Lûtü da (peygamber olarak) gönderdik. Kavmine de ki: Sizden önce âlemlerden hiçbirinin yapmadığı fuhuşu mu yapıyorsunuz? Çünkü siz kadınları bırakıp da şehvetle erkeklere gidiyorsunuz. Belki de siz, haddi aşan bir kavimsiniz”(Özbek,1987: 159).

İslamiyette, eş ile cinsel ilişkide bulunmak zorunlu görülmuş, eş ile cinsel ilişkide bulunmaktan kaçınmak günah olarak kabul edilmiştir. Eş ve cariyeleri ile cinsel ilişkide bulunurken, "sevişme" de zorunlu görülmiştir. Cinsel istek ön plana çıkmış, isteksizce ve karşı tarafa işkence derecesine zorlamak günah olarak ele alınmıştır. Yine, cinsel ilişkiyi "süslenme ve kokulanma" eylemi ile pekiştirmek ve çekici kılmak üzerinde durulmuş, makyaj desteklenmiştir. Erkeğin, cinsel ilişki sırasında kadın orgazmına önem vermesini ve bencil davranmamasını emretmiştir. İslâm dininde, cinsel ilişki sırasında güzel sözler söylemenin doğru olacağını belirtmekle birlikte, fazla konuşmanın zararlı olacağı ve günah varsayılacağı ortaya çıkmaktadır. Öte yandan vajina dışına boşalmanın (azil) ve kadınla oral yoldan (arkadan) ilişkide

bulunmanın günah olarak kabul edildiği anlaşılmıştır. (Demircan, 1985 s. 41 -53,).

Hz. Peygamber'in (S.A.V.) en büyük korkusu kendi ümmetinin de Lût kavminin izinde yürümesidir.

"Hz. Ayşe, Allah'ın Resulünü üzgün gördü. Üzgün görünce sordu:

- Sizi üzen nedir ya Resullallah!

- (Beni üzen) ümmetim için pek çok korktuğum uygulamadır, Lût toplumunun yaptığı yapmalarıdır. (Araf Suresi, 80-84).

Yüzgün'e göre, İslam bilimcileri eşcinselliğin cezasının saptanmasında görüş birliği içinde değillerdir. Hz. Muhammed'in ölümünden sonra beliren mezhepler arası yorum farkları gözlenmektedir. Mâliki ve Hambeli'ler eşcinsellerin taşlanarak öldürülmelerini isterler. Şafilere eşcinselliği *zina* ile özdeş saymıştır, bu koşulda eşcinsel ilişkiye girenin evli olup olmadığına bakılacaktır. Evli ise recmle (taşlanarak öldürülme), evli değilse dayak (yüz celde) veya sürgünle cezalandırılacaktır. Dördüncü mezhep olan Hanefî'lerin yorumu en geniş olanıdır. Burada ceza, Kur'an ve sünnetle saptanmadığı savı ile Halife'ye bırakılmaktadır. Halife veya onun yetkili temsilcisi hakimler değişik cezalar saptayabilirler veya ceza vermeyebilirler... İslamiyet'in güçlenmesi noktasından hareketle üremeyi, çoğalmayı ve toplumları sayısal açıdan üstün kılmayı amaçlayarak *döl harcanmasını* yasaklamış olması, ister istemez eşcinselliği de günah saymıştır. Eşcinsel ilişkilerde bir üreme söz konusu olmayacağına göre, İslamiyet'i güçsüzleştiren bu tür eylemler o dönemin koşullarında ele alınmıştır. Ne var ki, toplumumuzda İslam düşüncesi etkisini sürdürmekte, ne denli çelişkili tutarsız örnekler yaşanıyor olsa da, İslamiyet doktrini içinde eylem sürdürenler olaya sürekli tepki göstermektedirler. Şu açıktır ki, *Lûtilik* sözcüğü ile tanımlanan eşcinsellik, İslam dininde açıkça yasaklanmıştır (Yüzgün, Arslan, a.g.e., s.205–206, akt, Halime İNCELER).

Sonuç olarak Hristiyanlık, Musevilik ve İslamiyet'te karşı cinsler arasındaki ilişkiyi esas alan ve eşcinselliği yasaklayan bir mantık söz

konusudur. Dinin hayatın her alanında hissedildiği Türkiye’de eşcinsellik, doğal bir cinsellik sayılmamaktadır. Aynı zamanda erkeğin egemenliğine bir tehdit oluşturduğu için ayıp, günah ve yasak sayılmakta, toplum tarafından sapkın ve marjinal olarak nitelendirilmektedir.

Türk Toplumunun Eşcinselliğe Bakışı

Geleneksel Türk aile yapısına baktığımızda dini ritüellerin, örf, adet ve teamüllerin toplum hayatında önemli unsurlar olduğu fark edilecektir. Türk toplumunu din olgusu üzerinden tahlil ettiğimizde geleneksel dini kuralların eşcinselliğe karşı olumsuz bir yaklaşım sergilemeye dönük olduğu kaçınılmazdır. Bununla beraber küreselleşme, sekülerleşme, endüstrinin gelişmesi, geleneksel aile yapısının ve değerlerinin modernizme yenik düşmesiyle eşcinselliğe bakış ve tutumlarda da değişim gözlenmiştir. Ancak ne var ki eşcinsellik Türk toplumunda hala ötekileştirilmiş ve sosyal ayrımcılığa maruz kalmış bir gruptur.

Homofobi / heteroseksizm : Heteroseksizm doğal, normal, üstün ve kabul edilir olan cinsel yönelimin heteroseksüellik olduğunu öne süren; heteroseksüel olmayan her türlü davranış, kimlik veya ilişkiyi damgalayan, reddeden ve aşağılayan ideolojik sistem demektir. Bugüne kadar toplumda yerleşmiş, kalıplaşmış olan kadın ve erkek rollerine uymayan, bir anlamda genelden “farklı” olarak görülen eşcinsel bireyler bu anlayış çerçevesinde fiziksel, duygusal ve psikolojik saldırılara maruz kalmaktadır (Çabuk ve Candansayar, 2010).

Homofobi ise genel olarak eşcinsellere ilişkin olumsuz duygu, tutum ve davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Homofobi, kişisel bir korku ve irrasyonel bir inanç olmanın çok ötesinde kültür ve anlam sistemleriyle, kurumlar ve sosyal geleneklerle ilişkili olarak ele alınması gereken politik bir alanda oluşan, gruplar arası bir sürece işaret etmektedir. Homofobi, daha bireysel (kişilik, benlik algısı, bilişsel yapılar vb.) süreçlerin de etkilediği, eşcinsellerin bir dış grup olarak kavramsallaştırılması sonucunda oluşan ve belirli stereotiplerin eşlik ettiği bir gruplar arası ilişki ideolojisi olarak görülebilir. Bu nedenle homofobik ideoloji kendiliğinden

kişisel bir özellik olarak değil, belirli bir sosyo-kültürel bağlam içinde oluşmaktadır. (Göregenli,2009: 9).

Eşcinselliği *ruhsal bozukluk* olarak sınıftan 1973'te, *hastalık* sınıftan 1987'de çıkaran Amerikan Psikiyatristler Birliği 1993'te Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte şöyle bir açıklama yapmışlardır.

“ Araştırmalar cinsel yönelimin temelini 0-4 yaş aralığında, hatta kısmen doğum sürecinde atıldığına işaret edilmektedir. Eşcinselleri değiştirme çabaları üniformaya bürünmüş soysal önyargıdan başka bir şey değildir. Cinsellik varlığın temel unsuru olarak kişisel bütünlük duygusunun ve yaşam refah düzeyinin önemli bir belirleyicisidir. Eşcinselliğin bir hastalık yada sapkınlık olduğu varsayımı bu formlarına dair acı çektirici bir suçluluk, utanç ve kendinden nefret etme yoluyla ruhsal ve bedensel bir hapisane yaratabilmektedir. Sağlıklı ve kendi insanlığı ile barışık heteroseksüeller, eşcinseller nedeniyle içsel tehdit yaşamazlar. Toplumların esas meselesi, neden bazı insanların birbirini farklı şekilde sevdiği değil, çoğunluğun farklı insanları neden sevedemediğidir.”

“Konya’da Siyasal ve Kültürel Değişimler, Orhan Gökçe, Birol Akgün, Hakan Afacan; Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi” adlı alan araştırmasının sonuçlarına bakıldığında Türkiye bağlamında toplumun farklı gruplara karşı (Musevi, hristiyan, eşcinseller, vb.) toplumsal hoşgörünün az olduğu dikkat çekmektedir. Tablo1.’ de araştırma sonuçları ve analizlerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Toplumsal Hoşgörü: Türkiye ve Konya’nın Dünyadaki Yeri

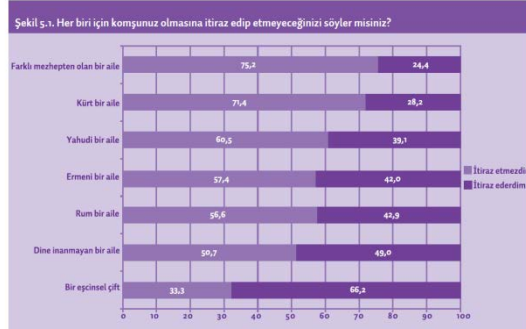
İstenmeyen Komşu Türü	İngiltere %	Fransa %	İtalya %	Meksika %	Türkiye %	Konya %
Sabıkalar	41.2	19.5	48.0	68.6	80.9	78.4
Başka İrktan Olanlar	8.2	9.4	12.1	16.5	34.0	28.7
Aşırı Solcular	33.0	23.5	29.2	25.9	70.3	65.4
Çok İçki İçenler	48.9	49.7	51.1	55.7	87.1	84.7
Aşırı Sağcılar	27.0	32.7	33.4	27.2	71.1	53.5
Çok Kalabalık Aileler	10.2	7.6	13.0	22.7	40.7	38.5
Sinir Hastaları	27.9	16.9	34.3	37.7	71.7	75.6
Müslüman/Hıristiyan*	16.4	17.5	14.3	18.7	54.7	48.3
Yabancılar	10.8	12.8	13.4	17.6	28.3	35.0
AIDS Hastası Olanlar	24.2	14.7	42.3	57.2	88.5	82.9
Uyuşturucu bağımlıları	64.1	43.9	59.0	69.2	92.0	92.3
Eşcinseller	33.2	24.4	36.8	60.2	91.7	90.4
Museviler	6.7	6.7	12.3	18.6	59.4	56.6

Not: (*) Türkiye ve Konya’da soru “Hıristiyan komşu” olarak sorulmuştur. Konya dışındaki değerler Kalaycıoğlu (1999)’nın Dünya Değerler Araştırması (1990-1991) verilerine dayanarak yaptığı çalışmadan uyarlanmıştır.

Tablo 1'deki verilere göre, Türkiye'de yapılan araştırmaya katılanlar ile Konya örneğinde yer alan deneklerin "toplumsal hoşgörü" ile ilgili değerlerinin birbirinden pek de farklı olmadığı söylenebilir. İkinci bir sonuçta, Kalaycıoğlu'nun da vurguladığı gibi, Türkiye değerlerinin yerleşik demokrasiler olarak bilinen İngiltere, Fransa ve İtalya değerlerinden oldukça uzak olduğudur. Başka deyişle, Türk toplumunda farklı gruplara karşı hoşgörünün az olduğu ortaya çıkmaktadır (Kalaycıoğlu, 1999). İlginç olan nokta, hem Konya örneğinde hem de Türkiye'de halkın yabancılar, başka ırktan olanlar, Hıristiyanlar ve Musevilere karşı nispeten daha çok hoşgörülü; buna karşın kendi toplumundaki alt gruplar söz konusu olduğunda (örneğin sabıkalı, uyuşturucu bağımlısı veya aşırı solcu ve aşırı sağcı) ise oldukça hoşgörüsüz olduğudur. Bu sonucu, bir ölçüde ülkemizdeki bireyci kültürün zayıflığı, buna karşın organik toplum anlayışı ile cemaatçi bir siyasal kültürün yaygınlığı ile açıklamak olasıdır.

Medyada Cinsiyet Alanları, Yurdigül ve Zinderen'e göre; "2000 yılında yapılan bir araştırmaya göre; o yılda yayınlanan 137 eşcinsel haberinin 94 ünün fuhuş, saldırganlık, şiddet, cinsellik, ölüm, cinnet, eylem gibi görüntülerle kurgulandığı görülmektedir. Bu durum, eşcinsellerin marjinal kimlikler olarak algılanmalarına ve bu tür görüntülerle eşcinsellerin travestilerle özdeşleştirilmesine neden olduğu gibi şiddetle anılmasına da neden olmaktadır. Toplumun geneli tarafından marjinal bir kimlik olarak kurulan eşcinsellik hakkında kimi zaman yetkili ağızlarca olumsuz söylemler de haberlerde kendini göstermektedir. 60. Hükümet Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı görevini yürüten Selma Aliye Kavaf'ın eşcinselliğin tedavi edilmesi gereken bir hastalık olduğunu söylemesi ve CHP İstanbul Millet Vekili Mehmet Sevigen'in bir köşe yazısıyla yaşadığı diyalogda, hakaret amacıyla yazara eşcinsellik iddiasında bulunması eşcinsel konulu marjinal algıyla ilintili olarak ön plana çıkan haberlerden bazılarıdır. Bu tip haberler de travesti haberleri kadar olmasa da eşcinselliği önemli ölçüde marjinal bir kimlik algısı olarak kurmaktadır".

TESEV'in araştırmasına göre Türkiye'de eşcinsel bir aile ile komşu olmaya itiraz etme oranı %66 civarındadır. Ali Çarkoğlu ve Binnaz Toprak(2006) yaptığı çalışmanın bulgularını incelediğimizde oranın toplumsal hoşgörü açısından dikkat çekici olduğunu görmekteyiz.

Ali Çarkoğlu ve Binnaz Toprak, *Değişen Türkiye'de Din Toplum ve Siyaset*, TESEV Yayınları, İstanbul 2006, s.47

Avrupa Konseyi'nde (Parlamenter Asamble) 8 Temmuz 1981'de raportör Mr.Voogd tarafından eşcinsellere karşı *Ayrımcılık Üstüne* adlı öneri taslağında şunlar yer almaktadır:

Eşcinsellere karşı sürdürülen ayrımcılığın kaldırılması için geçen yıllarda yapılan bazı yasama önerileri ve çabalara karşın homoseksüellerin ayrımcılıktan ve hatta baskıdan devamından dolayı acı çektiklerine tanık olunarak, bu konunun dikkate alınması gerekmektedir.

Geleneksel aile yaşamının kendine özgü bir yere ve değere sahip olduğu bugünün çoğulcu toplumlarında eşcinseller hakkında tutanak tutularak, insanların cinsel tercihleri zemininde bazı işlere kabul edilmemesi, saldırgan davranışların varlığı ve bu tür eylemlerin kaynağı olarak önyargının yüzlerce yıllık kalıntı olduğuna inanılması gerekir.

Bazı üye ülkelerde eşcinselliğin hâlâ büyük bir suç olması ve sık sık ağır cezalara çarptırılmasının gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kadın veya erkek olsun, ülkelerindeki yasalar tarafından tanınan reşit olma yaşını kazanan kişilerin kendi rızaları ile cinsel tercihlerini, gelecek cinsel yaşamlarını tayin etme haklarını istediği gibi kullanılabilmesi gerekmektedir.

Cinsel tercih kavramı eklenerek, Avrupa İnsan Hakları Anlaşması'nın 14. maddesi değiştirilmelidir. Eşcinsellere özellikle kamu sektöründe iş, maaş ve görev güvenliği için kesin eşitlik sağlanması gerekir.

Yetişkinlerin cinsel seçimlerini değiştirmek için yapılan tüm zorunlu tıbbi müdahale ve araştırmaların durdurulması sağlanmalıdır.

Eşlerden birisinin eşcinsel eğilimleri nedeniyle meydana gelen ailevi boşanma sonuçlarında çocukların kalacak yer ve ziyaret hakkının eşcinsel eğilimler neden gösterilerek sınırlandırılmadan, eşitlik ilkeleri doğrultusunda çalışmalar yapılmalıdır.

Hapishaneler ve diğer kamu yönetimleri, hapishanelerdeki eşcinsellere karşı şiddet ve tecavüz tehlikelerine karşı dikkatli olmalıdır.

Sonuç

Modernizmin çoğullaştırıcı etkilerine bir de dinlerin özünde var olan pluralizm eklenince, içinde yaşadığımız dönemin, insanlık tarihinin en çoğul dönemlerinden biri olduğu söylenebilir. Günümüzün pluralist toplumlarında, hele de evrensellik iddiası taşıyan dinlerin, sadece dindarların değil, dindar olmayanların hatta din karşıtlarının din anlayışlarını bile dikkate alması ve incelemesi gerekmektedir. İslam bütün insanlığa ve toplumun tüm kesimlerine hitap etmektedir. Dolayısıyla İslam'ın hiçbir sosyal kesimi, örneğin eşcinselleri gözden çıkarma lüksü olmamalıdır. Bu bağlamda hem İslam'ın eşcinselliği yasaklamadığı yönündeki iddialar ciddiyetle ele alınmalı ve değerlendirilmeli hem de eşcinsellerin dini duyarlılık, hassasiyet ve sorunları dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede, konuyla ilgili ayet ve hadislerle İslam tarihi bir arada ele alındığında, İslam peygamberi ve toplumlarının homofobik olmadığı görülmektedir. (Korkmaz, 2010).

Katolikliğin eşcinsellik karşısındaki tavrı ile eşcinsel hareketinin görünürlüğü, gücü, talepleri ve meydan okuması arasında doğru orantılı bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Yani, Batı'da eşcinsel hareketin sesini

yükseltmesi ile beraber Katolik Kilisesi'nin bu konudaki tavrı da sertleşmiştir.

Katolik Kilisesi'nin bu sert tavrıyla karşılaştırıldığında, bugün ülkemizde, örneğin, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın eşcinsellik karşısındaki görece tolere edici tutumu, eşcinsel hareketin Türkiye'de Batı ülkelerindeki kadar yüksek sesli, görünür ve güçlü olmamasına bağlanabilir. Dolayısıyla eşcinsel hareketin daha da güçlenerek taleplerini artırmaya başlamasıyla beraber, Türkiye'deki dini çevrelerin bu konudaki tavırlarında da görece bir sertleşmenin olması beklenebilir. Bu çerçevede, Türkiye'de önümüzdeki dönemde *İslam ve eşcinsellik* tartışmalarının daha da alevleneceği tahmin edilmektedir. Diğer yandan, geçmişi insanlık tarihi kadar eski olmasına rağmen günümüzde yeni sorun ve yönleriyle tekrar karşımıza çıkan eşcinsellik karşısında takınacağı tutum, İslam'ın çağdaş toplumsal meselelere getireceği alternatif çözümler konusunda önemli bir örneklem çerçevesi oluşturacaktır.

Yukarıda değinmeye çalıştığımız dinlerdeki çağdaş kırılmaların eşcinselliğe bakıştaki dini yargıların reformist çözümlere gitmeye zorlayacağı düşünülmektedir. Bununla beraber toplumun eşcinselliğe bakışı hala olumsuz kalıplarla ifade edilse de, Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olması ve Avrupa Birliği ilişkilerinin vermiş olduğu sorumluluklarla birlikte insan hakları, sosyal adalet, sosyal politika bağlamında bireyin onurunu yaşatacak biçimde refah sistemlerinin gerçekleştirilmesi ve toplumsal çözümlere sosyal hukuk devletinin gerektirdiği perspektifle yenilikçi ve bütünleştirici atılımlar yapması toplum içinde bulunan sosyal ayrımcılığa maruz kalan bireylerin haklarını kullan(ama)ması durumunu düşünmeye sevk etmektedir.

Kaynakça:

Çabuk, F.D. ve S. Candansayar (2010). *Tıp ve homofobi, Anti-Homofobi Kitabı 2, Uluslar arası Homofobi Karşıtı Buluşma*, Ankara: Kaos GL Yayını: 85-89.

Demircan, A. R., *İslâm'a Göre Cinsel Hayat*, Cilt 1, İst. 1985 s. 41-53

Göregenli, M. (2009). "Gruplararası ilişki ideolojisi olarak homofobi, Anti-Homofobi"

Günay Tümer, "Fuhuş – İslam Öncesi Dönem", *TDV İslam Ansiklopedisi*, TDV, İstanbul 1996, c. XIII, s. 209.

Güneş Bilim Araştırma Kurulu, *Kur'an-ı Kerim Türkçe Meali*, Araf Suresi, 80-84 Ayetler.

Hadimi, M. (1994), *İslâm Ahlâkı*, Hakikat Yayınları, İstanbul,akt, Yusuf YURDİGÜL

http://tr.wikipedia.org/wiki/Musevilik_ve_cinsel_yönelim, Erişim Tarihi, 25.05.2014.

Kalaycıoğlu, E.(1999) Türkiye’de Siyasal Kültür ve Demokrasi, Türkiye’de Demokratik Siyasal Kültür, Ergun Özbudun, Ersin Kalaycıoğlu ve Levent Köker, Ankara, Türk Demokrasi Vakfı Yayınları, s. 45 – 66.

Kitabı Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma,Ankara: Kaos GL Yayını: 9-16.

Korkmaz, A., İslami Eşcinsellik Algısında Çağdaş Kırılmalar, Uluslararası Sempozyum Samsun 26-28 Kasım 2010.

Korkmaz Arif, "İslami Eşcinsellik Algısında Çağdaş Kırılmalar", Uluslararası Sempozyum Samsun 26-28 Kasım 2010).

KUTSAL, Kitap; (2011), *"Eski Antlaşma-Yeni Antlaşma"* 2011, <http://kutsal-kitap.net/index.html,25.05.2014>

Özbek, A., (1987), *Kurân-ı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Tercümesi*, Suudi Arabistan Krallığı Neşriyat, Medine-i Münevvere.

Pascal Quignard, *Cinsellik ve Korku*, İstanbul, Can Yayınları, 2001, s. 14.

Pascal Quignard, *Cinsellik ve Korku*, İstanbul, Can Yayınları, 2001, s. 16.

Özbek, A., (1987), *Kurân-ı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Tercümesi*, Suudi Arabistan Krallığı Neşriyat, Medine-i Münevvere.

İnceler, H. "Cinsiyet Sapmaları ve Sosyal Yapımızdaki Etkileri", İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZUĞURLU Kurban, a.g.e., sh. 339).

RAUBEN Davul, "Cinsel Düzen", ist. 1975, sh. 6,akt.,İnceler,Halime)

(KURTKAN Amiran, Genel Sosyoloji, 4.b. Ist. 1986, sh. 247, akt.İnceler, Halime)

Medyada Cinsiyet Alanları (Marjinal Bir Kimlik Algısı Olarak Eşcinselliğin Tv Haberlerinde Sunumu), Yurdigül Y. ,Zinderen İ. Etem

Ali Çarkoğlu ve Binnaz Toprak, *Değişen Türkiye’de Din Toplum ve Siyaset*, TESEV Yayınları, İstanbul 2006, s.47

